

СТАНОВИЩЕ

От проф. Стоянка Цвяткова Желева-Попова, д.м.

Научна специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията”

Със заповед на Ректора на Медицински университет- Варна № Р-109-452 / 16.07.2018г., предвид решения по протокол № 1 / 10.07.2018г. от заседание на Научно жури, определено със заповед № Р- 109-261 /28.05.2018г. съм избрана да изготвя становище по конкурсна процедура за заемане на академичната длъжност „професор” в област на висше образование 7. „Здравеопазване и спорт“, професионално направление 7.1. „Медицина“ и научната специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“ (медицинска информатика) за нуждите на катедра Социална медицина и организация на здравеопазването при факултет Обществено здравеопазване на МУ- Варна, обявен в ДВ бр.36 / 27.04.2018.

В настоящия конкурс участва един кандидат – доц. Искра Славчева Мирчева, д.м. Кандидатката е представила коректно и прецизно описани всички необходими документи за конкурса, предвидени в Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника към него и Правилника за развитие на академичния състав в МУ-Варна.

1. Биографични данни и кариерен профил на кандидатката

Доц. Искра Мирчева завършва Първа езикова гимназия, гр. Варна, профил „английски език” през 1972г., а през 1978г. ОКС „магистър“ по Автоматизирани системи за управление, Висш икономически институт, Братислава, Чехословакия. През 1998г. придобива специалност „Медицинска информатика и здравен мениджмънт”. След успешна защита на дисертационен труд (2001г.) на тема: ”Параметри за приложение на електронен запис на пациента в медицинската практика” получава Научна степен „Доктор“ по научна специалност “Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията (медицинска информатика)”.

Професионалното развитие на кандидатката започва през 1978г. в Институт по корабна хидродинамика, Варна (научен сътрудник II и III степен, програмист). Академичната ѝ кариера стартира през 1989г. като старши и главен асистент в Катедрата по Социална медицина и организация на здравеопазването, Медицински университет-Варна, от 2002г. като редовен доцент към същата катедра. През 2003г. е избрана за ръководител катедра „Социална медицина и организация на здравеопазването“, МУ-Варна.

Доц. Мирчева повишава професионалната си квалификация чрез участие в многобройни специализации във водещи европейски университети - Рединг, Великобритания, Учебен център на DEC: файлова организация и системи за управление на записи (1985г.); Отдел по медицинска информатика, Cambridge University, Великобритания (1993г.); Erasmus University, Ротердам, Холандия (1994г. и 1095г.) - електронен запис на пациента, медицински информационни системи; Летни курсове по Съвременна епидемиология, Варна; „Сравнителен анализ на здравните системи”, Варна - Семинар за болнично управление - съвместно с Швейцарската болнична асоциация (1996г.); Индивидуален TEMPUS grant- Отдел по медицинска информатика, Cambridge University, Великобритания (1997г.) - разработване на учебни материали за

обучение по медицинска информатика; Maastricht University, Холандия (1998г.); University of Nottingham, Leeds University, Великобритания - методи на обучението в магистърските програми по общественото здравеопазване; „Здравно информационни системи в Европа” – курс за професионалисти, Варна; MANAHEALTH Programme, Leonardo da Vinci European Vocational Training (2005г.) и др.

Доц. Мирчева е член на Научния съвет към ФОЗ – Варна от 2011г; член на Програмните съвети на специалностите „Обществено здравеопазване“, „Здравни грижи“, „Медицинска сестра“ и „Акушерка“.

Ползва писмено и говоримо английски език на отлично ниво; руски и словашки / чешки език - писмено и говоримо – много добро ниво.

2. Оценка на научно-изследователската и научно - приложна дейност на кандидатката

Доц. Искра Мирчева участва в настоящия конкурс с научна продукция, представена в списък от 154 заглавия, израз на цялостната ѝ научно-изследователска дейност, от които 101 пълнотекстови публикации. След заемане на академичната длъжност „доцент” са посочени 96 заглавия, от които 65 пълнотекстови публикации.

Разпределението в наукометричен аспект на всички (101 броя) пълнотекстови научни трудове е както следва:

Автореферат на дисертационен труд „Параметри за приложение на електронен запис на пациента в медицинската практика”

Монографии самостоятелни - 3

- В т.ч. Монографичен/Хабилизационен труд: „Електронно здравеопазване – опит за изясняване на терминологията“

Монографии в съавторство –3, от които 2 в чужбина (като контрибутор);

Участия с 8 самостоятелни глави в 4 учебници и учебни помагала

Съавтор на 2 учебника на английски език Lecture course & practical seminars for medical students. Medical University Varna, Varna. 1st. edition (2011). ISBN: 978-954-9685-62-6 9 и 2nd edition (2014). ISBN: 978-619-7137-05-7

Публикации в периодични научни списания –63, от които 11 в чужбина;

Пълнотекстови публикации в сборници – 21, от които 14 в чужбина;

Научните трудове след придобиване на академичната длъжност „доцент“ (65 броя) се разпределят по видове както следва:

Монографии самостоятелни - 2

- В т.ч. Монографичен/Хабилизационен труд: „Електронно здравеопазване – опит за изясняване на терминологията“

Монографии в съавторство –3, от които 2 в чужбина (като контрибутор);

Участия с 8 самостоятелни глави в 4 учебници и учебни помагала

Съавтор на 2 учебника на английски език Lecture course & practical seminars for medical students. Medical University Varna, Varna. 1st. edition (2011). ISBN: 978-954-9685-62-6 9 и 2nd edition (2014). ISBN: 978-619-7137-05-7

Публикации в периодични научни списания –36, от които 10 в чужбина;

Пълнотекстови публикации в сборници – 14, от които 8 в чужбина;

Научните трудове на доц. Мирчева са отпечатани в реномирани чужди списания с IF: European Journal of Public Health, International Journal of Psychophysiology, European respiratory Journal, наши реферирани и специализирани списания: Социална медицина, Медицински мениджмънт и здравна политика, Scripta scientifica medica, Trakia Journal of Sciences, Онкология, и др. В 39% от публикациите доц. Мирчева е самостоятелен и първи автор.

63% от научните трудове са отпечатани след придобиване на научното звание „доцент“, като това са най-значимите – монографии, публикации в списания с Импакт фактор, както и по-голяма част от публикуваните в реферирани български списания.

Представена е справка за 40 цитирания на нейни трудове в чуждестранни бази данни и **общ Импакт – фактор** от публикациите – 35,085. Високата цитируемост и Импакт фактор са доказателство за качеството на научните изследвания и актуалността на тематиката, научно признание и утвърденост на автора.

Научната активност на доц. Мирчева се изразява в сериозното представяне в 53 научни форуми, от които 31 в чужбина, което гарантира популяризиране на нейната научна продукция. 60% от съобщенията (31, от които 15 в чужбина) са след придобиване на научното звание „доцент“.

Искра Мирчева участва в 11 изследователски и образователни проекти, 9 от които международни.

Под нейно ръководство успешно за защитили трима докторанти, понастоящем е ръководител на трима зачислени в катедрата докторанти, научен консултант на един защитил докторант. Доц. Мирчева е ръководител на специализанти по специалността „Медицинска информатика и здравен мениджмънт“, на дипломанти в магистърските програми във ФОЗ, вкл. на английски език. Рецензент в списание JMIR (IF – 5,175) и дъщерните му списания. Член на редакционната колегия на списание Scripta Scientifica Salutis Publicae, издание на МУ-Варна. Рецензент на дипломни работи на студенти от магистърските програми.

Доц. Мирчева членува в престижни национални и международни научни организации: Европейска асоциация по общественото здравеопазване (EURHA), Българска асоциация по общественото здраве, Българската асоциация по здравен мениджмънт, Научното дружество по социална медицина, Съюз на учените в България, Сдружение „Обществено здравеопазване’99“ – Варна.

3. Оценка на научните, практико-приложни и методични приноси в научно-изследователската и научно - приложната дейност на кандидатката

Научната продукция на доц. Мирчева обхваща широк кръг значими социално-медицински проблеми. Приемам посочените от кандидатката приноси, затова ще акцентуирам само на малка част от тях. Те имат изразен теоретичен, практико-приложен и методичен характер и могат да бъдат систематизирани в следните основни тематични направления:

1. **Здравна (медицинска) информатика**, на което са посветени значителна част от научните изследвания (1, 2, 3, 7, 15, 16, 18, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 39, 40, 44, 45, 59, 76, 84, 86, 87, 90, 92, 93, 94, 95, 99, 100). Важни теоретико-приложни приноси тук са обосновката на нов подход към подготовката на медицинските специалисти в условията на съвременните информационни и комуникационни технологии; разработената авторска концепция за обучение по медицинска информатика; изготвеният първи в България тълковен речник на основните термини от медицинската информатика.

2. Второто широко застъпено направление с голям обем от публикации е **Електронно здравеопазване и информационно обезпечаване на медицинската практика и здравеопазването** (8, 20, 36, 42, 55, 79, 83, 87) Предложен е нов теоретико-практически подход за разработване и внедряване на електронен запис на пациента и модел на параметрите на електронния медицински запис; защитата на сигурността, неприкосновеността и конфиденциалността на пациентската информация. Необходимостта от унифициране на дефинициите, използвани в електронното здравеопазване и сполучливият опит за изясняване на терминологията в него са обект на монографичния/хабилитационен труд на кандидатката и е ценен принос предвид развитието и внедряване на електронното здравеопазване у нас.
3. **Приложение на статистически методи в клиничната медицина** (9, 10, 11, 12, 13, 14, 17, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 47, 50, 51, 52, 53, 61, 63, 64, 65, 66, 67, 70, 71, 80, 86). Авторката има определен афинитет към прилагането на методите на социалната медицина в клиничните изследвания. Проличава ролята ѝ като автор на методологичната постановка на изследванията. Оценени са рискове, прогностични фактори, качество на живот.
4. **Обществено здравеопазване** –където се включват проучвания върху **оценка на здравето** (4, 5, 46, 57, 69, 80); **неравенства в здравето** и здраве на уязвими групи от населението (48, 49, 54, 62, 72, 75, 77, 79, 94); Заслужава да бъдат отбелязани методологичните приноси в провеждането на популационните проучвания на слепотата и слабото зрение; установените за първи път регионални различия във възрастово-стандартизираната смъртност по причини на умиране в България; здравето на имигрантите, като уязвима група на населението и др. Теоретико-приложен принос имат проучванията, свързани с професионализацията в общественото здравеопазване (37, 38, 41, 57, 69) – изяснен е профилът на специалиста по обществено здравеопазване, обоснована необходимостта от обучение на такива професионалисти и е разработена магистърска програма за обучение по обществено здравеопазване.
5. **Вариа.** Тук могат да се отнесат колективни изследвания върху **правно-етични проблеми в медицинската практика** (59, 99), както и публикации, посветени на **иновативни подходи в сестринското обучение** (76, 78, 95, 96).

4. Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидатката

Доц. Искра Мирчева е утвърден и уважаван преподавател в областта на общественото здраве с над 28 години преподавателски стаж. Води лекционни курсове и практическо обучение по 31 дисциплини в областите: Здравни информационни системи и статистически софтуерни продукти, Социална медицина и биостатистика, Статистически методи в управлението, Методология на научно-изследователската работа със студенти от различни специалности и ОКС, българоезично и англоезично обучение. Реализираната учебна натовареност през последните 5 години (550 – 620 часа) далеч надхвърля определения норматив. Участва в разработка и актуализация на учебни планове и програми на различни специалности към Факултетите по Обществено здравеопазване, Медицина и Дентална медицина на МУ – Варна. Доц. Мирчева участва ежегодно с по 15 часа в курсовете към Докторантско училище – МУ-Варна. Кандидатката е уважаван преподавател и в чужбина – през 2007 и 2009г. е гост

- лектор в Гламоргански университет – Уелс; 2012 г. – гост- лектор в Тракийски университет, Одрин, Турция; лектор и член на изпитни комисии в Casa College, Никозия, Кипър (2012-2015 г.).

5. Обща оценка за съответствието на кандидата спрямо задължителните условия и наукометрични показатели на МУ-Варна.

Наукометричните показатели на доц. Искра Мирчева надхвърлят критериите, посочени в ЗРАСРБ и Правилника за развитие на научния състав в МУ-Варна за заемане на академичната длъжност „професор”.

Кандидатката се представя със значителна по обем качествена продукция със сериозна и актуална тематика. Научната дейност обхваща значими области на медицинската информатика, информационно обезпечаване на медицинската практика и здравеопазването, социалната медицина и общественото здравеопазване, с определени теоретични и научно-практически приноси, както и с приноси за развитието на методологични подходи. Доц. Мирчева е ерудиран преподавател с разностранна преподавателска дейност.

Свидетел съм на академичното развитие на Искра Мирчева от постъпването ѝ в катедрата по Социална медицина на МУ-Варна. Тя положи основите и разви направлението „Медицинска информатика”, „Болнични информационни системи и бази данни“, „Сестринска информатика” като учебни дисциплини в Медицински университет – Варна, за които разработи и периодично актуализира учебни програми и помагала. Нейната интелигентност, упоритост и работоспособност, участието ѝ в многобройни специализации във водещи европейски университети допринесе за нейното изграждане като модерно мислещ, компетентен специалист и преподавател не само в областта на медицинската информатика, но и в по-широката област на общественото здраве. Съществена характеристика и принос на научната дейност на доц. Мирчева е колаборацията с клиницисти, допринасяща за обвързване на социалната и клиничната медицина, водещо до комплексно обхващане и решаване на здравните проблеми. Доц. Мирчева има и дългогодишен организационен опит като ръководител на катедрата. Заслужава да се отбележи приносът ѝ за академичното израстване на състава на катедрата – всячески подпомага и стимулира докторантури; през нейния мандат се реализираха две професури (още три са в процедура) и 5 доцентури. Самата тя е ръководител и консултант на общо 7 докторанти, включително привличане на външни докторанти. Участва в значителен брой международни проекти с важно значение за развитието на катедрата и ФОЗ-Варна. Доц. Мирчева е дългогодишен член, зам. Председател и Председател на КС на МУ – Варна; Сътрудник в Центъра за управление на качеството, Одитор на системи за управление на качеството; Експерт по оценка и акредитация на лечебни заведения.

Заключение. Въз основа на положителната оценка на научно-изследователската, учебно-преподавателската, административна и експертна дейност намирам за основателно да **предложа доц. Искра Славчева Мирчева, д.м. да заеме академичната длъжност „професор” по научната специалност ”Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията”.**

Дата: 25.07.2018г.

Изготвил становището:

/проф. Ст. Попова, д.м./

